

Asia: VN/27419/2020

Luonnon virkistyskäytön strategia

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti luonnon virkistyskäytön strategiasta

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa kansallisesta luonnon virkistyskäytön strategiasta. Strategia ulottuu vuoteen 2030 ja siinä tavoitellaan eri hallinnonalojen tavoitteita tukevaa kansallisen ulkoilun ja luonnon virkistyskäyttöä edistävää strategiaa yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on etsiä reittiä ulkoilun ja luonnon virkistyskäytön edistämiseksi pitkällä aikajänteellä sekä kirkastaa ympäristöministeriön ja eri hallinnonalojen roolia tässä työssä. Samalla saatetaan luonnon virkistyskäytön hyötyjä laajasti suomalaisten tietoon ja osaksi yhteistä ymmärrystä kansanterveyden ja kansantalouden vaalinnassa.

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa kansallisesta luonnon virkistyskäytön strategiasta. Strategia ulottuu vuoteen 2030 ja siinä tavoitellaan eri hallinnonalojen tavoitteita tukevaa kansallisen ulkoilun ja luonnon virkistyskäyttöä edistävää strategiaa yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on etsiä reittiä ulkoilun ja luonnon virkistyskäytön edistämiseksi pitkällä aikajänteellä sekä kirkastaa ympäristöministeriön ja eri hallinnonalojen roolia tässä työssä. Samalla saatetaan luonnon virkistyskäytön hyötyjä laajasti suomalaisten tietoon ja osaksi yhteistä ymmärrystä kansanterveyden ja kansantalouden vaalinnassa.

Yleistä:

Luonnon virkistyskäytön strategia sisältää paljon taustoista ennen varsinaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Yleisesti strategiset tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia, mutta toimintalinjaukset jäävät strategiassa melko pieneen rooliin. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto lausuukin erityisesti toimintalinjauksista.

Toimintalinjaukset:

Yleisesti toimintalinjausten yhteydessä olisi paikallaan pohtia myös sitä, mitä toimenpiteet kustantavat ja kenen resursseihin ne kohdistuvat. Valtion toimenpiteiden osalta on tärkeää varmistaa riittävä rahoitus kansallispuistojen ja retkeilyalueiden perusinfraan ylläpitoon ja huoltoon. Pohjois-Karjalassa näillä alueilla vierailee vuosittain satojatuhansia matkailijoita ja niiden vaikutus aluetalouteen on siten merkittävä. Samalla ne mahdollistavat luontomatkailuun perustuvan liiketoiminnan.

Tähän liittyen strategiassa voisi tuoda esiin vahvemmin myös sen, että kansallispuistoihin olisi turvattava julkiset liikenneyhteydet ja niitä myös kehitettäisiin.

Strategiassa nostetaan esiin kaavoitus- ja rakentamislain uudistuksen yhteydessä viherrakenteen kehittämisedellytysten parantaminen. Mikäli uudistus saadaan vietyä läpi ja laki tulee voimaan esitetynlaisena, tulisi maakuntakaavoituksen viherrakenteen määritelmä avata selkeästi ja huolehtia, että kaava on näiltä osin myös oikeusvaikutteinen. Viherrakenteen tulisi käsittää ekologisten yhteyksien lisäksi myös virkistysalueet, viheryhteydet ja reitit.

Samalla strategiassa tulisi tunnistaa maakuntakaavan rooli ylikunnallisten ja maakunnallisten viheralueiden ja reittien määrittelyssä. Maakuntakaavassa esitetään seudulliset ja maakunnalliset virkistysalueet ja virkistysreitistöt (retkeily-, melonta-, moottorikelkkailu- ja pyöräilyreitit), jotka muodostavat keskeisen perustan maakunnallisille ja monin paikoin myös ylimaakunnallisille virkistyspalveluille.

Maakuntaliitto on osallistunut myös rahoittajana ja toteuttajana erilaisiin reittihankkeisiin, joilla on parannettu virkistysreittien löydettävyyttä ja tietoisuutta sekä selvitetty hallinnointimalleja reittien ylläpitoon, kehittämiseen ja koordinointiin. Myös tämä rooli tulisi strategiassa tunnistaa.

Strategiassa esitetty uusi ulkoilutietopalvelu voidaan nähdä erinomaisena uudistuksena. Siinä yhteydessä on kuitenkin tärkeä huomioida, että ensi sijassa tulee luoda yhtenäiset valtakunnalliset käytännöt tietojen tallentamiselle. Tällä varmistetaan se, että käyttäjille on saatavilla yhtenäiset ja tarpeeksi kattavat tietosisällöt riippumatta siitä, millä alueella hän liikkuu tai kuka reittiä ylläpitää. Tiedoista tulee olla nähtävillä myös se, milloin ne ovat päivitetty. Toinen tärkeä seikka on huomioida, että olipa tiedot missä tahansa, niistä tulee olla saatavilla avoimet rajapinnat, jolloin tiedot siirtyvät helposti ja vaivattomasti mihin tahansa järjestelmiin ja vältetään päällekkäisten tietojen tuottamista moniin eri järjestelmiin.

Strategiassa esitetään perustettavaksi myös uusi luonnon virkistyskäytön koordinaatioelin. Laaja-alaisempi koordinaatio on erittäin tervetullut ja kannatettava avaus. Koordinaatioelimestä ei ole kuitenkaan avattu mitään konkreettisesti tekisi, mitkä tahot ovat mukana, miten jäsenet valitaan ja mikä on sen toimenkuva. Maakuntaliitot tai esimerkiksi alueelliset virkistysalueyhdistykset siellä, missä yhdistyksiä on, olisivat luontainen maakunnallinen toimija esitettyyn koordinaatioelimeen.

Pohjois-Karjalassa on jo pyritty vastaamaan vuoropuhelun tarpeeseen ja ajatusten vaihtoon vuosittain pidettävän reitistöfoorumin avulla, johon maakuntaliitto on kutsuttu laajalti maakunnan reittitoimijoita.

Strategian myötä edistettäisiin maakuntien ja kuntien roolia ja tiedolla johtamista. Tässäkin yhteydessä on syytä kysyä, ollaanko tätä myötä osoittamassa sinällään tärkeään asiaan uusia velvoitteita ja jos niin millä resursseilla?

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto (1.1 Hallinnollinen tausta ja työn käynnistäminen, 1.2 Strategian tavoitteet)

-

Luonnon virkistyskäytön nykytila

Voitte tässä lausua luvusta 2: Luonnon virkistyskäytön nykytila (2.1 Käsitteet, 2.1 Seurantatietoa luonnon virkistyskäytöstä, 2.3 Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet Suomessa, 2.4 Luonnon virkistyskäytön resursointi, 2.5 Toimijoiden roolit, 2.6 Lainsäädäntö, 2.7. Luonnon virkistyskäyttöä koskevat muut strategiat ja toimet)

-

Hyödyt

Voitte tässä lausua luvusta 3: Hyödyt (3.1 Terveys ja hyvinvointi, 3.2 Talous ja työelämä, 3.3. Kansalaisuus, kulttuuri ja yhteisöllisyys, 3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys)

-

Tulevaisuuden näkymät

Voitte tässä lausua luvusta 4: Tulevaisuuden näkymät

-

Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

Voitte tässä lausua luvusta 5: Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä (5.1 Missio, 5.2 Visio, 5.3. Strategiset tavoitteet, 5.4 Toimintalinjaukset)

-

Toimeenpano ja seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 6: Toimeenpano ja seuranta (6.1 Jatkotyö ja strategian päivittäminen, 6.2 Seuranta, mittarit ja indikaattorit, 6.3 Viestintä)

-

Mahonen Sirpa
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto - Heikki Viinikka, maankäyttöasiantuntija,
alueidenkäyttö-yksikkö